

Móricz Zsigmond összes költeménye

TARTALOM

ÉDES KICSI BIMBÓM
CSÖND

ZSOLTÁROK KÖNYVE

XXX. ZSOLTÁR
LXIX. ZSOLTÁR
XCIII. ZSOLTÁR
CXX. ZSOLTÁR.
CXXIII. ZSOLTÁR
CXXVI. ZSOLTÁR.
CXXIX. ZSOLTÁR
CXXX. ZSOLTÁR
CXXXI ZSOLTÁR
CXXXIII. ZSOLTÁR
CXXXVII ZSOLTÁR

TAVASZI DAL
SÓHAJ
MISANTHROP
MORS
A MAGYAR ASSZONY
CSODÁLKOZÁS
RESZKET A GÉP
ADY
MAGYAR FA
KESERGŐ
ÉJFÉLI GÖRCSÖK
CSAK MEGMARADNI
ZRINYI
A MAGYAR UGAR UJRA ÉNEKEL

JAJ

ÉN
BALLADA
A LEVIATHAN
KAIN

REGÉNYFOLYTATÁS
A GYERMEK HAZAMEGY
SIKER ÉS BUKÁS
MINT A MEZŐNEK VIRÁGAI

ÉDES KICSI BIMBÓM

1.

Virág, virág, fehér virág,
illatos, szép, sok, sok virág,
édes, bájos, feslő, nyíló,
Csöpp fiamra hajló, hulló.

Szép kép, színes felejthetlen,
holtig őrzöm a szívemben.
Pompa, ünnep, suttogó szó,
könny és bűgás, halkan hangzó;

Gyászos, rémes, gyilkos, örült
ijjedelmek ülnek körül,
nagy, fekete, lomha árnyak,
mik szívemre kínnal szállnak;

dermedt, hörgő, görcsös jajjok;
bent fúlnak, nem nyerve hangot;
meredt, tompa, hályog szemek,
minden fakó, ónos, remeg;

Ájult, meg sem termett eszmék,
mi volt, mi van és mi lesz még!
Élet! Halál! Öröm! Átok!
Ravatalnál állok, állok...

2.

Hogy eltemettünk kis virágom!
Ment szépen, csendesen.
Az életgép ezt is lejárta,
mint rendesen.

S hogy elnéznélek kis virágom!
Bölcsen. Józan. Tudom
ez rendes. Ez az élet. Így jár
a kész uton.

Szép voltál. Nagy. Én kis virágom.
Piros, pufók, remek.
Szél kelt és rá betegség. Véged.
Apád temet.

És lám. Mi élünk, kis virágom.
Ez így megy mindenütt.
S az is, hogy arccal vág le földre,
amint leüt.

3.

Üres, kihalt a ház,
hol gyász tanyáz...
Nincs egy szeglet, sarok,
hol jól vagyok...

Csipkés kocsi ijeszt,
kis szék jegeszt...
Sok szétszórt semmiség,
kacaj, mesék...

A fácános váza
játzóháza...
A nagy virág helyett
rád ő nevet...

A hímes szőnyegen
csak megjelen...
Hogy rád kacag szeme
elhalsz bele...

Zsufolt, lázas a ház,
hol gyász tanyáz...
Minden szeglet, sarok
belém sajog...

4.

Megzördül a lomb közt.
Meglendül az ág.
A rémület rajtam
átrohan, át.

Csönd és nyugalom van.
Vidám, ami él.
Csak szívem, a sajgó
fél, fél, fél.

5.

Édes párom, gyönyörűm,
lásd az ég nem könnyörül.
Bimbónk, kettő leszáradt,
rajtunk a bánat.

Párom, mézem, életem,
rés nyíljon a fellegen.
Könnyek árja apadjon,
csókunk fakadjon.

Én valómnak szép párja,
lelked a lelke várja.
Vihar után hó nap ez:
újra virág lesz.

1909. február 16.

CSÖND

Éjjel fölrezenek:
nem sír?
Nappal várok, lesek:
nincs hír?

Mellettem édesem
csak sír.
Gyászújjal csöndre int
a sír...

1909. február 16.

ZSOLTÁROK KÖNYVE

XXX. ZSOLTÁR

Dávid hálaéneke nagy veszedelem után

Magasztallak Uram, felemeltél engem,
Nem hagytad, nem türted más rabjává lennem,
Óh Uram, Istenem, hozzád kiáltottam,
Könyörültél rajtam.

Felhozta lelkemet alvilág poklából,
Fel is támasztottál haldoklók hadából,
Zengedeztetek az Urnak minden hívek,
Hálával tölt szívek.

Percig tart haragja, élethosszig kegye,
Este bánat száll ránk, öröm kél reggelre,
Azt mondom én azért jó állapotomra:
Nem rendül meg soha!

Így könyörgék: Uram, mit használ csöpp vérem,
Ha por issza, hogyha éltem végét érem,
Dicsőít-e Téged az a por s holt lélek?
Irgalmazz, hadd élek!

És te siralmadat fordítád vígságra,
Gyászruhám leoldta, im bíborra váltva!
Zengjen dicséreted, magasztaljon Téged,
Öökké, míg élek.

LXIX. ZSOLTÁR

Nagy nyomorúságban sínylő ember esedezése

Szabadíts, szabadíts óh Isten,
Mert a víz, mert az ár elsodor.
Mély sárba, dágványba süllyedtem,
Az örvény elborít, rám omol.

Elfáradt, kiszáradt a torkom,
Elbágyadt, elborult két szemem,
Kiáltok, jajongok a porban,
Mert várlak, idézlek Istenem.

Több gyülöl, több üldöz, mint a por,
Ok nélkül, ártatlan zaklatva.
Te ismersz, te láthatsz; szívem forr,
Hogy hiszek, hogy bízom szavadba!

Szavadért, nevedért gyalázást,
Szenvedek, eltűrök lenézést:
Epedek, esengek érted s lásd
Jövevény lettem én, jövevény;

Gyalázód legyaláz cudarul,
Mert Érted, mert Véled cselekszem:
Ha sirok, böjtölök rám fordul
S gyászomban kicsufol ezer szem.

Leszólnak, szidnak a kapuban,
Kicsufol, kidalol a részeg:
De áldlak, imádlak én Uram,
Mert lelkem, mert szívem felvészted.

Emelj ki, ments ki az iszaból,
Ár, örvény, verem el ne nyeljen:
Kegyelmed, irgalmad s jószágból
Szent orcád tűnjék fel a helyen.

Légy közel, váltsd meg bús lelkemet,
A szégyent, pirulást Te látod,
Megtörten, betegen lehellek,
S részvétet, vigaszt nem találok.

Mérgeket kevernek étkembe.
Ecetet, hánytatót, ha innám:
Vakítsd meg, roskaszd meg élkembe,
Dobzóknak, hetykéknak hálót hányj.

Palota lakásuk pusztává
Busuló haragod tapossa:
Kit kedvelsz, kit szeretsz értük lásd
Pusztáknak, hegyeknek lakossa.

Gyűjtsd egybe, szedd össze gazságuk,
Életet, váltást ne érjenek:
Nyomorult szenvedő rabságut,
Emeljen fel engem érdemed.

Énekkel, hálával dicsérlek
S kedvesb ez ökörnél, tuloknál:
Óh öröm betegnek, szegénynek,
Hogy az Ur, az Isten reánk vár.

Dicsérjék az egek s föld martja,
A tenger és mi él, szent nevét,
Mert Siont és Judát megtartja,
És benne szolgálait, hú népét!

XCIII. ZSOLTÁR

Örömeinek

Uralkodsz óh Uram, méltóságot öltvén,
Felöltöztél Uram, hatalmat övezve:
Megingathatlanná földed erősítvén,
Erősited széked szilárddá, örökre.

A folyók óh Uram, folyóvizek zúgnak,
Zudulnak fölvervén hullámoknak ivét:
Zúgó, zengő, dörgő, felséges hangjuknál
Felségesebb Uram, legszelidebb igéd.

CXX. ZSOLTÁR.

Békeszerető ember panasza

Nyomoruságomban Istenem
Ki hallgat meg engem, ha te nem.

Ments meg a hazugnak nyelvitől,
Kétszínűnek szója mert megöl.

Használ néktek a nyelv, ha csalárd?
Éles nyilra rakva tűzparázs!

Jaj nekem bujdosnom Mésekben,
Lakoznom a Kédár népiben,

Békességnek mert szül gyűlölőt
S itt kitarva lelkem szem előtt.

Ámbár vagyok maga a béke,
Bármit szóljak, harc itt a vége.

CXXIII. ZSOLTÁR

Nyomorúságban veszteglők

Szemeimet Hozzád emelem,
Ki lakozol mennyben Istenem!

Mint szolgák a gazdát figyelik
S szolgálók az urnó kezeit:
Jehova úgy vészünk mi körül,
Amig rajtunk lelked könyörül.

Könyörögni hajt az alázat,
Mert gyalázat rajtunk, gyalázat.
Csúfokodnak vélünk a dúsak,
Legyaláznak göggel koldúsak.

CXXVI. ZSOLTÁR.

Fogságból szabadultak

Rab Siont im hogy visszavezettél.
Olyanok voltunk, mint álomlátók,
Mint álomlátók.

Ámde betelt szánk víg nevetéssel,
Fakad a nyelvünk vígadozásra,
Vígadozásra.

Szólt a pogány is, szólt a pogány nép:
Hatalmasan tón az Ur ezekkel,
Az Ur ezekkel.

Nagy cselekvés volt mit cselekedtél.
Lásd hogy örvendünk, hogy örül szívünk,
Hogy örül szívünk.

Hozd Uram vissza rab fiainkat,
Mint patakokat a déli földről,
A déli földről.

Könnyhullatással akik vetettek,
Hadd aratnának vígadozással,
Vígadozással.

Ki vető magvát sírva cipelte,
Nyerjen az kévét vígadozással,
Vígadozással.

CXXIX. ZSOLTÁR

Nyomorgásból szabadult Izráel

Szorongattak sokat ifjuságom óta,
Még se bírtak vélem.
Szántók szántottanak hátamon barázdát
És patakzott vérem.

Óh de az Ur igaz, eltördeli vasuk,
Mogsötétül napjuk.

Mint háztetőn a fü, a gonosz elszárad,
Mielőtt aratnák,
Sarlózók marokba, kévekötők őket
Hogy ölekbe raknák.

Még az utazó sem mond rájuk ennyit sem:
Áldjon meg az Isten!

CXXX. ZSOLTÁR

Bűnös ember esdeklése

A mélységből Hozzád kiáltok Uram,
Hallgasd meg én esdő, könyörgő szavam;
Mert bűneinket ha számba nem vetted,
Ki maradhat meg, ki maradhat meg!

Óh mert hiszen nálad van a bocsánat,
Lelkem elepedve várja az Urat,
Nem várják ilyen reszkető térdel
Őrök a reggelt, örök a reggelt!

Hát Izráel bízzál a kegyelembe,
Szabadító erő száll le fejedre:
Kivon az Isten ingyen kegyéből,
Minden bűnődből, minden bűnődből!

CXXXI ZSOLTÁR

Az alázatos lélek tüköre

Szívem Uram nem fuvalkodott fel,
Nem is néztem föl rád kevély szemmel,
Nagy dolgokra, tulságra nem vágytam,
Erőm fölött csodákra nem jártam,
Nem kísérték bátran:
Csendesitem, sőt némitom lelkem,
Hogyha Uram titkaidat sejtem;
Mint csecsemő az anyai ölben,
Oly csecsemő a lélek én bennem,
Bízom Uram csendben.

CXXXIII. ZSOLTÁR

Az egyetértés ajánlása

Ime mily jó, mily gyönyörűséges,
Atyafinak együtt élni ékes,
Mint a drága olaj,
Fel nem fogja a haj,
Lefut a szakállon,
Szakálladon Áron,
Köntösödnek prémjén;
Mint Hermon harmatja,
Sion csucsát hatja,
Ragyogóvá tévén:
Csak oda küld az Ur, áldást
És életet, örök éltet, váltást.

CXXXVII ZSOLTÁR

Emlékezés a babiloni fogságra

Babilonnak vizeinél sírton sírván
Búban ültünk, kesergettünk Sion sírján.

Ránk lehajlott a szomorú fűzfa ága,
Hegedűnket függesztettük sírva rája.

Énekszóra, víg danára nógattak ott:
Hej, a Sion énekiből daloljatok!

Hogy? idegen földön az Ur énekeit?
Hogy lehetne azokat elzengeni itt!

Óh, ha rólad Jeruzsálem felejtkezem,
Feledkezzék el rólam az én jobb kezem.

Ínyemhez a nyelvem üszke leragadjon.
Hogyha nem lesz Jeruzsálem már vigaszom.

Uram, Uram, emlékezz meg az Edomról,
Mit kiáltott Jeruzsálem romlásakor!

Bőszült szavuk felszállott a magas égiig:
Duljátok csak, duljátok fel ma fenékiig!

Babilonnak lánya, óh te elveszendő,
Babilonnak lánya, légy te hullá, meddő:

Áldott legyen, ki megfizet gaztettédért,
Mint te nekünk, ad tenéked érette bért,

Áldott legyen, ki megragad s vágja szived
Ki sziklához paskolja a kisdédidet.

1910. május 16

TAVASZI DAL

Dalba kovácsolt érzés csak nonumque prematur?

Szívem daltalanul ére kilencedik év!...

Más rohan a fórumra, ha szíve kigyúlada könnyen;

Félte magamnak én mély tüzemet takarám.

Ámde ma elragad hévvel erős szív férfiú lángja

És ibolyás réten kidalolom nevedet!

Zúgó szellők szárnyra vegyétek, büszke a hangom.

Kis citerám nosza pengj, boldog a dal, mi fakad!

Éltet adott, tetemet, dús lelket anyám, aki szüle:

A te szerelmedben izza ki bennem az érc!...

Ingatag, tétova életem biztos irányba vezetted

S édes oázisban rám virit íme a Lét!

Habhányt lelkem, Csillagom úgy vezetéd te az áron,

Hogy boldogságnak árama hord ma színén!

Mind a tiéd, mi vagyok s mi engemet illet:

Drága becézd magadat, drága szeresd magadat!

S én rossz, gazdag ajándékkal koszorúzok akárkit,

Csak téged Szívem fosztalak untalanul.

Bárkire műhelyemben glória száll pazarolva,

Csak te maradsz rejtett, ihletem, aki adád!

Ittasan üznek az Élet ízei, hangjai, színe,

Bárha te éltetsz, mint éltet ad a levegő.

S fényt kap bármi rög elfogván sugarát a napomnak:

Bár rajtad suhan át: úgy nemesül a sugár!

Ám, ha ki távolról néz életem bérce felé majd:

Látja csodás kékjén létedet én Levegőm!

És ki szívem zengését hallja a fényteli mennyben:

Ódás érzést hall, róllad zengve zenét.

Íme ma elragadott az erős szív férfiú lángja,

És ibolyás réten kidalolom nevedet!

Zúgó szellők szárnyra vegyétek, büszke a hangom!

Kis citerám nosza pengj, boldog a dal, mi fakad!

1912. május 1.

SÓHAJ

Mikor mersz már testvér
megszagolni virágot?

Mikor mersz meglátni
kis fénybogár világot!

Mikor nem üldöz már
illata a halálnak;

mikor nem riadsz fel
hogy édesid itt járnak...

Mikor ocsudsz, hogy láss
világot a világon?

Mikor lesz már trágya
a szent vér a virágon!

1917. január 1.

MISANTHROP

Meghaltam és eltemettem magamat.

Élén ragyogtam az embereknek
és minden szabad volt nekem.
Fáklya volt kezemben és mindenki
látni akart annak a fényinél
s toltak, toltak előre és előre
és én magasra tartottam
elől a sorban,

hogyan világoljak nekik.
S ők túlrohantak rajtam
s már észre sem vettek;
s én fáklyámat begöngyölgetve,
szomorún vonultam ligetembe,
bánatosan nézvén a rohanók után.
S leültem az ároknak partján,
ültem és sírtam.

S egyszerre csak visszaözönlött
az ár, messze mögöttem véres feketén
fekete véresen tajtékzott az ár;
és korbácsosok jöttek, fejtelnek,
kutatták a zsilip felszakgatókat
és üldözők és üldözöttek
megemlékeztek az idők fáklyája felől,
melynek fényinél láttak engemet
és rám rohantak üldözők
és üldözöttek
és megtapostak.

Jött bős csordája a huligánoknak
s nyelvét rám vetve rombolt fenemód,
jött a kárvallottaknak végtelen hada
s bosszúját tölté rajtam iszonyún,
jött a váltó idők patkány serege
s legázolt tetemem lépcsőül vette,
és a kárörvendők, károm vad örvendői.

De én a fáklyát meg nem tagadom,
ha köd van, ha vihar:
a fáklya szent.

Bezártam érte magamat
élő koporsóba.
Nincs lény, ki sérteni ne tudna,
nincs élet, mely el ne vegyen tőlem valamit,
órám megállítottam, ne ketyegjen,

macskám kikergettem, ne doromboljon,
lámpámat kioltottam, ne világosítson én körültem:

egyedül vagyok kimondhatatlan,
egyedül kell lennem közelíthetetlen,
egyedül végtelen:

a fáklya misanthropja: én

Egyedül, egyedül, egyedül:

mig csak el nem jön az idő
a viharok után,
a tiszta, szent Napkelte,
a Fény...

Akkor fáklyám fölemelendem
a Napig!
és beleolvadok mindenestől
a Fénybe!
s ott tűnök el; ott tűnök el
ragyogó boldogan
a halhatatlan örök fényben.

Az emberiség boldog fénykorában!

Leányfalu, 1919. december.

(A közlés időpontja: 1925. január 1.)

MORS

Halálomat ujjaimmal takartam szemem elől, s füleimet bedugtam, hogy neszt se halljam: de a halál mosolyogva markolja meg szívemet.

Életem boldog napjain táncolva kerültem a halált; dalolva kiáltám: köztörvény születni és meghalni: és jaj, igaz.

Apám halott, öcsém halott, két kis fiam halott, Bátyám halott, napam, ipam, süvem, sok, sok, sok rokonom, barátom, ellenem... Ady halott!... óh jaj, meghalt Ady... Boldog élő kezem, ha még szorításra kitérom holt ujjak fonódnak rám...

Az ember annyiszor hal meg, ahányszor társa kihal mellőle, Ahányszor átlépi a percet: önmagát. Ahányszor rákiált a Csönd... Haltál meg volna mig nem vártad a halált. Halj meg; mig élhetsz: életet, ami a nyavalyásnak oly hosszú, amely rövid a boldogoknak.

Halál! halál! halál! Nem értitek, milyen vidám e szó, és megráz a hideg: a leirt szó itt marad s én nem leszek. Pedig a körmöm fényesen csillog, fehér kis pöttyökkel tele s gyűrűm beledagadt kövérkés ujjamba és fodros, indás bőtüket vakargat a kapargató sárga plajbász a szép fehér papírra és kislányaim az éjszakában boldogan alusznak itt mellettem s Édesem alszik, oly édesen; és mostan nincs eszében, hogy kortesfogásból bögnek : és hogy ez * fáj nekem.

Tud erről mindenről a tíz ujjam, hogy ily serényen jegyzi? és az apró szőrök, kik barnán, alig láthatón berzenkednek a kezem hátán, ezt lesik? Mi lesz veletek ó ti sűrű ráncok, ha én meghalok!

Ne félj örökké a haláltól, mert aki mindig csak a haláltól retteg, azt is elveszti, amit élt. Bolondság mindig a haláltól reszketni: elveszted az élet boldog érzését. Lásd én ugyan még sose féltem a haláltól, bár tudom, hogy a halál megszünteti sok millió kis sejtéből összeállott testem sejtközösségi tudatát és millió apró sejtre bomlik föl ez a test... s ez a halál.

Vajjon ez nem valami születés?

De én fogok-e tudni az új létezésről?

Tartsd észben, nem kell félni a halált: ha nem jó is az a halál: eltörüli az élet minden nyomorát. S nem is fél a haláltól, aki megtanulta utálni ezt az életet.

Csakhogy az egy nyomor vajjon nem válik millióra?

És nem azért iszonyodom az egy haláltól, mert a millió nyomort rettegem itt tudattalan?

* A sorokban üresen maradt szóhelyek a cenzúra törlésének következményei.

Én meghalok, te meghalsz, meg bizony! te is! meghalsz! te, aki olvasod!
ön asszonyom! szép kék szeme ki fog folyni és arca elrothad, haja, amit
oly boldogan fésül, csomóként hull ki tőből, hogyha a koponyájáról lemállik
a hús; fogai, amit úgy gondoz, sárgán viczorognak - és nem olvassa majd
a Nyugatot és nem emlékszik rá, hogy hogy' megrémült most itt velem.

(Ugye: irásnak nézi és komolyra nem veszi: és így lesz.)

És látja, látja, hogy iszonyodom! a szívem görcsösen gubbaszt, s ha
fel-felriad a halál megsemmisülése: szédülök s ez a szédület semmihez
se hasonlít: rémitő. És nem vigasztal, hogy ha én s te is: ő is meghal
s talán előbb mint mi és hogy kacagni fogjuk, hogy mohó, falánk
húsbálvány testét a férgek habzsolják fel, mikor mi még itt a fehér
asztalnál sertéshúst eszünk: zsírban párolt káposztával...

Dehogy fogjuk kacagni: ujjainkkal takarjuk be szemünket és bedugjuk
a fülünket, hogy ne halljuk a halált...

De a halál jön és vidáman megragadja szívünket és facsargatja s csak
ép hogy élünk, élünk:
és boldogok leszünk, hogy élünk.

1920. január

A MAGYAR ASSZONY

Hajnalban kél föl az igaz magyar asszony,
hajnalban, mert sár volt tegnap, oszt az ember
káromkodik, ha a csizma lekaparva nincs.

A magyar nő teste sovány, arca fáradott,
mozdulati lankadottak, tétovák.

Ruházata hitvány, vékony, ócska rongy;
a magyar nő soha nem költ magára,
nem telik a magyar nőnek új ruha,
sem új kötény, sem egy új fejrevaló,
még a gyerekeknek se, nem magának.

Pedig tél van és meztellákkal vagyunk,
jó volna egy kis csizma, vagy kis kabát,
de a magyar nő kunyorálni nem tud
a gazdától, tudja úgy sem ad, ha kér.

Szól a gazdag: „nincs galambom, nem telik,
háromszáz forint mostan egy kis cipő,
Janikámnak, Évikémnek úgy vettem,
hát muszáj megkimélni a régivel,
nézd az uram maga rongyba, főtba jár,
de hiába rosszba keressük a jót!

Hanem ezt a bőbitácskát odadom,
ha az első két szobát kisurolod”.

S a magyar nő kisúrolja csöndesen,
mert tűrő és engedelmes a magyar,
és nem vágja a gazdának szemibe;
hogy tíz forint ára munkát nem teszen,
hét krajcáros, haszontalan cifraságokért.

Meg van törve a magyar nő, tudja jól,
gazdagoknak szivességet tenni jó,
úgy segít a gazdag is a szegényen,
egyszer talán...

A magyar nő munkája sosem becses,
haszontalan élete mitsem jelent;
nem törődik senki véle, nem fáj senkinek;
egyik napról másra húzza rongy magát,
gyereket szül bába nélkül jó sokat,
felneveli szájától vont falaton,
hogy legyen a gazdagoknak olcsó minden;
néki bennük sem öröme s haszna nincs,
fáradtsága, mérge elég s ahogy bírna: helybe áll,
soha többet fűszálat sem hoz haza.

A magyar nő a teremtés legjobban
kiuzsorázott, nyomorult férge. Már
pici kortól kezdve másra dolgozik,
mindig másra, elesett öreg korig.
Nevetésre soha oka s kedve nincs,
hogyha nevetgél, üresen, hasa lóg;
és csak egyszer facsarodott ajakán
egy édes dal, úgy a tavasz idején;
és az is csak vesztére: a házasság
tömlőcének zárát ígérte reá.

A magyar nő nem tudja, mér született,
hogy miért kell oly sokáig élnie;
s akkor boldog, hogyha szépen megdöglött;
akkor is csak mert nem hallja a szegény,
hányan zúgnak és morognak; evvel is
csak kárt tett és bosszúságot nékiek.

És hogy beszél magyarul a magyar asszony,
óh hogy beszél, minden szava csillagos,
illatos és drága gyöngy minden szava;
napkeletnek méze, íze benne van,
öntudásnak titka, lángja benne ég,
a faj örök géniusza itt ragyog.
És milyen jó a magyar nő istenem,
csak ád; csak ád, túrve, adva, engedőn,
lelke csodás bőségszaru ki nem fogy.
Ó ama szent olajkorsó, mely a fajt
ezredéve óvja, tartja, élteti,
s aki az ő turáni vért átviszi
Nyugat minden porrázúzó békején.

Hódolattal említsétek szent nevét.
Imádattal tekintsetek vissza rá:
Gazdagságnak fertőjébe sülyedett
vértagadó elfajzott rossz magyarok.

1920. január 1.

(A közlés időpontja 1924. január 1.)

CSODÁLKOZÁS

Nem tudom megérteni; hogy hogyan lehet valaki,
aki engem meg nem ért.

Oly egyszerű és világos és előttem nem titok
S ha ki rámnéz, tág szemmel néz s mint egy örültet csodál,
hol veszett el kettőnk között a kapcsolat, emberek...

Gondold végig: a gondolat arra való, hogy megértsd!
gondold végig: elejétől, egyszerűn, amint igaz!
gondold el a gondolatot: és engedd, hadd járjon át!

És akkor egy új ember léssz: egy új ember: új, igaz!

Lélek, aki lelket keres és oly boldog, ha talál,
mint a néma idegenben egymásra lelt földiek.

Én nem tudlak megérteni, hogy nem értesz engemet...
Hát hogy lehet valaki: aki engem meg nem ért?...

Budapest, 1920. január 13.

(A közlés időpontja: 1925. január 1.)

RESZKET A GÉP

Bánt, hogy eszközökhöz kötve, nem vagyok képes tovább jutni eszközeim lehetőségén.
Úgy érzem magam, mintha gátak szorítanának össze, hogy kis mederbe tömörüljek, holott a szűk határt akarnám megszélesíteni.
Ismerem a Van-t és nem vagyok képes megismerni a Nincsen-t: holott jól tudom, a van nincsen és a nincsen: a van.
Itt lappang tudatom alatt a végtelen érték és rá vagyok kényszerítve a kolduskodásra: Semmivel sem bírok-e hát, csak ami érzékeim alá esik? hisz ott kezdődik az érték, ahol elhal a sensus.
Undorodom már a formáktól, hogy a fizikum jelenségein át kell tapogatnom a lényeg után.
Verjétek ki a szememet, hogy lássak, tépjétek ki a fületem, hogy halljak, fosszatok meg érzékeimtől, hogy a Létfölöttire koncentrálhassam magam.
Ha meghalok: igen: kiszabadulok.
Mért félek hát a haláltól?
Nem én félek: az Én: csak a nyomorult test. Itt a szív körül: reszket a gép.
Mert én a Gondolat a Végtelen minden szépségét érzem és vágyom és óhajtanék felszabadulni.
De ez a döglendő test félti kis kenyerét.

Budapest, 1920. január 1.

(A közlés időpontja: 1925. január 1.)

ADY

Rettenetes elgondolni.
Meghamisíthatják
életed minden jelentését.

A kihullott karddal főbeverik
a kard kovácsát.
A visszahozott zászlót feltűzik
a döngetett vár fokán.
Nevedre, halott, rámumiázzák
stereotip frázisaikat.

Lélek, aki szállsz az úrben örökkön,
mit ír ma holtteted mithikus póza?
Lélek, aki szállsz a lét fölött határtalan,
mit hagytaál nyomot életünk nyomorán?
Lélek, aki szállsz idegeinkben,
mit lüktetsz mindig szíverünkön át?

Óh én sötét kis élet bús gubóssa:
hogyan föl pattant lelkem érintéteden,
hogyan megnyíltak nekem új horizontok,
hogyan elveszték mögöttem avult cicomák,
hogyan kiteljesedtem a Lét szépségiben,
hogyan föllobogtam a Tűz akarásiban,
hogyan lettem ember, emberek fölött,
hogyan lettem isten, istenek között,
hogyan nőtem végig, a Kosmos határaiglan
s maradtam kis ártatlan szűzi sejt...

Tág tüdővel hadd messzi kiáltom,
zengjen a hangom, dördüljön a szóm
a magyar pusztákon, a magyar szíveken,
hogyan visszazengje a Kárpát
és tovazúgja Ádria
és minden élet itt:

hogyan mi vagy, nékem:
magyarnak: embernek: sejtnek
ó, fölszabadító! Fölszabadító!

1920. február

MAGYAR FA

A rámc sodáló arcok szembefordultak,
a hódoló szemek fejszét meredeznek,
a szavazó szájak pereatot üvöltenek.

Magyarságom életermájáról,
le akarják hámozni a magyart.

Magyarnak: alma, embernek: gyümölcs;
szabjátok; vágjátok, zúzzátok,
minél mélyebbre juttok, annál almább:
a legmélyén, a kis barna magban,
az egész terebély almafa ott van s
ágadzik, bogadzik, leveledzik s
gyümölcsöz nektek.

Nyugalmukban megzavart boldogok
az Igazság tömérdeksége tövén
galyakra, levelekre, a harasztra esküsznek.
Igazság mind: igen,
de az Igazság hulló törmelékei,
árnyékában tengődő igenek.

A fa enyém, az egeket verő,
melynek ágain madarak fészkelnek
s gyümölcsén élnek. A fa enyém
s ti mindenek, övéi és evői,

én vagyok a Fa.

És létem kiterítem, jöjjetek,
gyönyörködjeteK, vígadjateK,
lakmározotateK rajtam!

1920. február

KESERGŐ

(Querela Hungariae)

Balkarom keletre, jobbkarom nyugatra,
szegény fáradt lábaim déli sárban áznak,
megtöretett bús fejem az északi kopáron:
földre teríttettem, gázoljatok rajtam!

Nem hogy vérem hullott, nem hogy kimerültem,
nem tudatlanságomból, koldus nyomoromból;
nem gonoszságnak miá buktam el esetten,
nem éltem fogyott el: de a becsületem!

Hazugok kihazudják, gyávák kigyávulják
gazok kigázolják maguknak a dús jövőt;
csak én nem tudtam volt, soha, magam kelletni,
csak én nem vállaltam, soha, menteni magam.

Hogy fújták, hogy fújták, kígyókövet ellenem,
hogy fenték, hogy fenték előre rám fogukat:
s én jártam, sétáltam, büszke szemmel, szabadon,
nyugati szél zilálta, keleti szél cibálta hajam.

Balkarom lenyesve, szívem fölött jár a kés,
jobbkarom lekötve, mezőimre dül a vész,
lábaim üszkösen, koponyám lékesen,
erőm, velőm, vérem fogy.

Óh, de csak fujjátok, habzsoló vad szátokkal,
csak tajtékozzátok a förtelmes vádakát,
vágjatok, messetek, rugjatok: ítéljetek:
van még nékem istenem!

Ki, érdemlett bűnömért szabadajtott tiktek, rám,
sok káromlásimért lakatolta le a szám,
kutyakevély magyaron, öröme is vagyon tán,
ilyen példátlanul iszonyatos elbuktán.

Háborodik elmém, forrong minden idegem,
idegenek üznek, régi volt barátaim,
kenyeremet evők, óboromat ivók,
napfényes mosolyomban akik sütkéreztenek.

Nem tudok kitörni, még nem gyúlt fel oly erőm,
csak zsoldároztatva táplálgatom haragom,
bús imádkozgatva szidom a nagy egeket,
békítem lelkemet keserves bús reménnyel.

Hogy az a nagy isten, aki engem így letett,
kiteríti mégegyszer fölöttem a tenyerét,
rám szórja tetézve régi szokott áldását,
körülfönt aranyos, erőverő fényivel.

Eddig sem tettem én, eddig sem cselekedtem,
hogy törtető zsvivajjal kunyoráljam kegyeit,
mér adta, ontotta, rám, ingyen volt sok javát;
minek kényeztetett, tett fölfúvzkodottá.

Vagy megérdemeltem: s akkor tovább Uristen!
vagy nem érdemeltem: s akkor minek játszottál!
Óh csakhogy én itt fekszem, megtörötten, vad kínban,
kék lángok lobognak bomladozó testemen.

Balkarom levágják, jobbkarom mardalják,
két lábam parázsba, homlokom darázsba,
de forduljon csak egyet az idők vitorlája,
úgy széthánylak tolvajok, az isten se képzeli.

Álljak csak én talpra, csak még egyszer helyemen,
csak kapjam kezembe duplaélű fegyverem,
hej aki teremtett: ahogy elverem:
aki engem most gyaláz!

Nem, nem, nem! Nem, soha! Nem indulok bosszura!
Állattattam őriző: a Sötétség kapuján!
Forró szívem, véreim, glóbusotok közepén
im kitárom, átölellek, kéz a kézben, jöjjetek!

Balkarom emelném, jobbkarom emelném,
lábamra pattanni, fejem meghajtani
óhajtánám igen: s lekötve, leköpve,
lerágva, gyalázva fetrengnek sírhelyemen

S gyászkönnytelen szemekkel a zordon népmilliók
környöskörül dühöngnek. Sorsom komor órái.
De szívemből fölszakad a tűz, a fény, a vulkán:
Vár a Jövő óh Magyar: az Embersors határtalan!

1920. február

ÉJFÉLI GÖRCSÖK

Felriadok a köszörülésre.

Köszörülik a kést, amellyel holnap felboncolnak.

A szívem nem bírja a takarót, percekre le kell hunyni a szemem, didergek. Hol készítették a vésőt, amellyel a Doktor koponyám kivési?

ki vágta a fűrész fogát; mely csontom vágja.

Doktorok, nevesetek rajta, hogy mikor még nem gondoltatok rá, hogy késetek alá érik:

a búzaszál megremegi az éjben a kaszát.

Kérem, csak adomázzanak, szeretem a vidám kézmívest: a boncoló orvosok fűtyörésszenek és sokat nevensenek, mint az asztalos legények.

Doktorkisasszony, vegye kezébe szívemet s megérti életem tragédiáját: kisebb, mint a másé

De szeretni jobban akart, persze legjobban

önmagát és még valakit... nem érdemes

beszélni róla, sérti őt... Óh Doktor úr, ha tudná, hogy utálom magát, hogy tudott ilyen sintér lenni.

Jó, jó, hogy ez a leghumánusabb: én nem bírnám magát darabokra vágni s megnézni, belőlről milyen:

De ha már tányérra teszi agyvelőm, mérje meg,

tartok rá s valahol lyuknak kell benne lenni,

itt a homlok mögött... kérem a szolgának

aki bőröm visszavarija, adjanak egy pohár

snapszot s néhány szivart, hadd öntse le

s füstölje el szegény testvérem a drágaság gondjait:

a gond csak alkalom s ürügy a szenvedésre.

Ah semmim sincs, azt hittem egy időben,

ez az enyém, ez a test s nézd ép oly kevésbé

rendelkezhetem véle, mint a Saturnussal;

a bokámon a cédula zörög: nem én tettem rá: a tulajdonos.

Ki nem adott irásaimat égesd el szívem,

hazugok és hamisak... a kiadottakat

majd elégeti az idő... a föld szétomlása után

Homéros sem dalol... hol éri hát az emberi lélek

a Végtelent... hogy vágyom, a tűzbe, a tűzbe,

óh égessetek el... s ez sem lehet: átadtok a lassú férgeknek...

Én egy rossz gép voltam, mikor elromolt, a kerítés

tövére vetnek az ócska vasakhoz.

Álomból újra felránt, jaj, a görcs; elviselhetetlen a

hullaszag, a testem hullaszaga. De mit törődöm

akkor majd a kadaverrel, annyit se mint

egy elveszett gombbal: láttam levarrva az apám,

bököltésekkel édesapámat!... Mi köze van

a megvarrt kis tetemnek az ő gyönyörű kis testihez,
tetteihez, szavaihoz, emlékéhez, lényéhez,
a hét fiában tovább örökített tartalmához,
jelentéséhez, óh szegény tetem: óh, szomorú volt az arca!
Csüggedt szomorú, jelentett! A halálban is jelent az arca?
Milyen isten volt Ady s milyen kis csunya, jelentéktelen
összetöpörödött, jelentéktelen halott leszek én:
óh már életben milyen szomorú vagyok,
kimondhatatlan fáradt, szomorú, csüggedt, nyomorult,
megáll kezemben a plajbász, nem bír írni a kezem
a szívem elálló szomorú verése miatt: így állt meg az apám
kezében a fejsze örökre: e szomorúság miatt: nem érdemes.

És mégis a szívem remeg, úgy remeg, mint megfeszült, rezgő
húr, az ágy beleremeg; a falak és rettenettel vágom ki az
életet!... ah, csak egy vidám kocsi rohan odalenn
megrázza a házat, csattogó patkókkal mérges lovak,
hogy éjjel is dolgozniok kell, óh szegény lovak, testvéreim,
Van-e abrakotok s mit gondoltok az emberi fajról...
Már jön megint a reggel és újra látni kell az
embereket, senkit se akarok, se magyart, se németet,
se angolt, se alacsonyot, se szőkét, se púpost, se
okosat, se butát, se férfit én, se nőt...
Csak őt, csak őt, csak őt... már holnap tán megérkezik,
kiment a kertbe és én egyedül maradtam...

Budapest, 1920. február 6.

(A közlés időpontja: 1925. január 1.)

CSAK MEGMARADNI

A semmibe lezuhanónak
mit ér a csillagok zenéje,
mit ér a rét híme,
az erdők állata,
mit ér a gondolatok ereje,
az évmilliók szózata,
mit ér a hímes perzsaszőnyeg
s a pontos óra a falon,
mit ér a szerelem...

Csak egy kell:
csak egy perc még!
S még egy
és még csak egy...
csak a percek rebegve könyörgött sora...

Összehúzódni a semmiségig:
De megmaradni,
csak megmaradni,
az Élet ruháján sejtporul...

Budapest, 1920. február 6.

(A közlés időpontja: 1925. január 1.)

ZRINYI

(Epigrammata)

Szörnyű sziklaszál
magyar magában fényködben áll;
idegen erők kirobbantottja:
rettentő, fényverő, gyönyörű prisma.

Merő Mars orcája
fene indulatok félelmes lárvája
s Apolló kilobban
bozontos, dörgető, kevély kobzában.

A paraszterők
meggyőzhetetlen ős felhördülése; gróf;
elhullunk,
de talentomok: el nem múlunk.

1920. június 1.

A MAGYAR UGAR UJRA ÉNEKEL

Ady Endrének a sírban

Érzem már az olthatatlan vágyat a Holnap után.

Eddig a Tegnapot fájtam.

Tüzek izztanak, lángok gyultanak, füstök vertenek,
Tegnapi máglya nyomoruságiból.

Az apám sorsa, az anyám kínja,
a kenyér átka, az ige átka, a vaksors átka,
berakott jajjok, felgórt sikolyok, marcangolt életek,
szivek, nyomorok, rothadó világ
törmelékei lobbantak lángra a

komor kohóban;

s kiégtek süvöltve, rött dühvel, gögös lángolással,
mindent fölégtek,
mindent fölolvastottak;
minden salakot kivetettek.

Kisírtam magam és most tiszta vagyok.

Átmentem a halál igája alatt és élni akarok.

Összeroppantam, sárba fetrengtem, vonaglottam a sírban.

És kinyújtottam kezemet a meleg után,
kinyitottam szemem a fény után
s szerelmesem hajfonadékába imádkoztam
feltámadás után.

S lassan lecsuszik felettem a sír röge kétfelé.

Kizsendül felettem a fű töve a nap felé,
s felbubban lelkem egy-egy buboréka opálos ködökben
a mindenség boldog végtelene felé.

Még a tél jege köti karjaimat.

De már az erekben cserdül a vér.

A gondolat bokrain duzzad a rügy.

Érzem, érzem a távoli dübörgést,
érezem a semmiből felszakadó erőt,
érezem az egekig fellobbanó élet ragyogó kivirulását.

A koporsóm már bölcsöm lett,
áldást suhognak az átokszelek,
reménységgel vetnek a tegnapi kaszások,
s duzzad duzzad a magyar puszták zordon igaza.

Ragyogó, ragyogó, ragyogó Holnap elébe.

1921. február 1.

JAJ

ÉN

1

Mint egy narancshéj fedi, föld, s láva
tested, ó emberi lét:

Jaj de fáj a fejem, szívem, az életem.
Gyertek nevetni karikába, fűben,

ifjú leányok; fogjatok liliumujjak
vidám koszorút drágák,
elomolni vágyom tavaszi fűvön,
csobogni habokon, hanyatt úszva;

gyermekem, édes szép fejedet nézem,
behúnyt szemeim tükrén;
mégmérgezett életek gőze kavargog
s szíveket gyilkol a szörnyidő;

mert minden kifordult sarkaiból,
felrobbant a föld tömege, tűz,
és elomolva rohan, rohan
s perzseli, tűz a földgömb héját.

2.

Nem terem élet, nem terem öröm,
nem terem virág, sem gyümölcs,
sem nyugalom, sem boldogság:
csak tragédiák.

Sűrű indákkal össze-visszafonva
bugyborékos fertő, kénes sűrű sár
pompás bűn-rózsák dagadoznak:
szörny tragédiák.

Undor, pöfeteg, kór, genny, vitriol,
okád a pokol, buborékosan,
föléget, minden életet megöl:
jaj tragédiák.

Ne nézz reám, bennem a halál,
miriád hemzseg ereimen át,
kikezdtek, kimartak; himlősre ettek
a tragédiák.

BALLADA

- Jónapot, jónapot, kedves régi cimborám!
Hogy vagytok és mit csinál drága szép kis leányod?
- Köszönöm, köszönöm, kedves régi cimborám,
múlt héten lőtte magát szíven a kis leányom.
- Jézusom, Jézusom, szerencsétlen testvérem.
- Vőlegényét kedvesem B. listára helyezték.
- S a fiad, szép fiad, a daliás nagy legény?
- Óh ez régi, régi seb: elesett a harctéren.
- És a te kedves, jó, szorgalmas hű asszonyod?
- Tüdővészben elmúlt: gyógyítani nem tudám.
- Rettentő, rettentő, és ma senkid? senki sincs?
- Senki édes barátom: a magyar fát megeszi
az időknek vasfoga: majd kidőlök, mint a tölgy.

A LEVIATHAN

Százados álmából ébredsz
s kitátja száját,
ásít és mérges gőzt fúj likain
A Leviathan:

Még nesze sincs, senkise hallja
horkoló, hördülő moráját
s már az iszonyú vég veri
az emberi lelkeket.

Guruló, repülő átokmadárraj
rebben föl és dögevő csőrét
belevágja eleven húsba:
a szívbe: a Pénz.

Lihegő, tajtékos, buja vihajjal,
kábító; csiklandós lidérckonda
fulladó, rőfögő, láb között rohan:
a szívbe, a Kéj.

S tajtékszó, ugató, vinnyogó vadak
robbannak fel a börtön fenekén,
láncolt, iszonyú gyűlölet hadak:
a szívből, a Kard.

Százados álmából még meg sem ébredt,
csak mérges gőzét párologja,
hogy él: emberek: él: reszkessetek!
a Leviathan!

KAIN

Mással magamat én nem védem
Csak hogy nyomorult vagyok:
lőjjetek le nyílt utca során
mint egy kutyát.

Olyan vagyok, mint te és te s ti mind,
olyan nyomorult:
azt érdemlem hát tőletek,
amit ti tőlem.

Csak: én élhetnék boldog boldogan
s magamra vállalom
a szenvedést: s miért?
a Mindenért! a Semmiért!

Viharvert arccal még egyszer körül
tekintek a boldog világon,
megrázom szilaj, üstökös fejem
s jöjjön a Halál.

(A „Jaj” közös cím alatt közölt versek kéziratban maradtak.)

1925. január 10.

REGÉNYFOLYTATÁS

Új nap ragyog a Sors egén!
Óh szív! figyelj, fagyott szegény!
Bizalom hull fehér pelyhekben,
lágyan, szüzen, szent gerezdekben,

*

Óh mily nehéz volt élni a tavaszt:
virágot a Nyomor ha tán szakaszt.
S még súlyosabb a Boldogság nyara,
vad küzdelem vijjójó munkadala.

Ezt újramezdeni? inkább halált!
szív-szívvel harcra szerelemben állt.
Iszonyú álom, szörnyű ébredés,
mennydörgő örök életszenvedés.

*

Óh vad Szerelem! démoni nyomor!
mily megalázás! pokoli csokor!
mennyi vihar viharra, mennyi kába
cifra bánat, ordító csönd, hiába.

De a Szépségnek gyilkos bálványtáncát,
husom marcangoló vérverő láncát
egy pillanat és széttörte az isten:
s új nap ragyog: a Jóság áll fölöttem.

*

A Jóság, ártatlan barna szemekkel
kinyújtotta ujját varázsigékkal
és a fölzavart maró szenvedélyek
reárajultak, csöndben, mint a méhek.

Óh várjátok el a telet ti méhek
az új tavaszban szedni drága mézet!
jaj s legyetek bölcs és boldog világok,
a Jóság dús mezőin hű virágok.

*

A halmok, rónák, a komor tanyák
ködén a Jóság napfénye tűz át.
Átéli szív a halált? a telet?
Egy életben lehet két kikelet?

1926. január 1.

A GYERMEK HAZAMEGY

- Érzések Erdély kapujában -

A gyermek az ősi házba
öreg szülői kedves köribe
hol a diófa lombja bókol,
hol a mogyorós mókusa libeg,
hol szűzvirágok koszoruja int:
siet, jön, vágyik,
az ősi lelkek édes otthonába.

Óh régi századok!
évezredek!
Atilla dörgő lovai!
húnok sistergő nyilai!
Csaba csillagtipró,
ragyogó, lobogó tündérhada!
Itt villog a lengő sátrak
s bozótos paripák tüze:
a hegyek kövein, a bércek erdein,
s égnek a fényjelek
a bánatos Ma ködein át...

Ködök, ködök,
titokzatos mélységüek
feküdtek a hegyek, völgyek,
a kopár ősz kapuján,
mikor a gyermek szeme
mohón keresi
a távoli határokat.
Ködök, ködök
s az őszi nap
mint ezüst tükörön
önfényét veri.

De szavak, szavak,
édes ízű szók csendülnek az ajkakon,
vidáman, mint gyermekjátékszerek,
gömbölyün, mint aranykavicsok,
guruló kacagással,
mint tündérek szent susurlása.

S a vándor, aki evez a bánat tengerén,
a vándor, aki száll a garaboncás köpenyén,
szívén ütést,
lelkén örömet,
életén boldog fordulást érez:
búsító ködök mélyén édes fényt talál.

Hogy a köd mélyén ember és ember
egymás kezét,
egymás szívét keresi,
mint eltévelyedett gyerekek
az élet vad vásárjában
és óh, csoda:
egymást nem értők,
együtt mennek tovább,
bokrok s bozótok,
farkasok és kígyók
szigorú telében...
egymást meglelik...

Hegyek!
ködökbe borult égi tavak,
szigetek a dobogó föld
és a lobogó ég ölén:
mily áhitattal csókolom
rögötök.

Óh, szűnjön meg a magába maradt
árva lelkek félelme s bánata,
s csattanjon ki az Akaraterő,
s ezernyi ezer életcsirát
istápoljon fel a Tavasz napjaira!

Mert nem a sírás s nem a könnytörlés,
hanem a termő élet
az emberé.

Ködök, ködök! nyeljétek el a
megalázó kolduskodás
vigadozó könnyelműség
rothadásos lidérceit.
Bátorság, bátorság, bátorság jövel!

Jöjjön az Értés, jöjjön a Jóság,
jöjjön a Szerelem:
a Jövő uttörője.

A szent uté,
amelyen vígan dübörög
az élet szekere:
előtte a Munka,
fölötte az Áldás
s vídáman dalol a bakon a víg legény
ismerős dalokat
szegény...

Legyen áldott
a köd
s legyen boldog és ragyogó
tavaszod:
Erdély!...

1927. január 16.

SIKER ÉS BUKÁS

Gellért Oszkárnak

Szép az, mikor szabadon szökken ki a sugár!
mikor sudárfa lobban s lombja keres eget!
Mikor egek hasadnak a fénylő nyíl előtt!

Óh szép a siker!

Az édes légben édes érzések nyílanak,
lelkek illatja árad és boldogan özön
s ezernyi szem felragyogó lángján
és ezer szív kirobbanó vágyán
följebb, följebb repülni
azur ég drága tükrén,
föl a Napba, a Napba!
a megdicsőülésbe!...

Óh siker édes kéje!

De szörnyű ha a rügyre rög borul sulyosan,
ha sustorgó örvényszáj a mély felé sodor,
ha botor sors viharral söpri el a Reményt!
Óh szörnyű a bukás!

Mert tudtam volna én is lobogni fényesen!
szivemben ég a láng és erő zúg rejtekén!
De ördögök suhognak fölöttem véresen
és nem tudom kiszórni szivemnek kincseit
és nem tudom kizengeni

mert hangom fénytelen
akaratom lebénult...
mert minden ellenség...
mert vad világ...
mert meg kell semmisülni...

Szörnyű, szörnyű bukás...

Ám a siker árnyában elszunnyad az erő...
És a Bukás kohóján megacélosodik...

És a Siker-felhőből esőzik a bukás,
ám a Bukás mélyéből fel-feltör a siker!
A szép Sikernek fattya a Fekete Bukás:
és a nyomorult Bukás leánya Szűz Siker.

Mert fulladt tűz röpíti magasba a sugárt
és a sudárfát a rög börtöne lobbja ki,
és lappangó íjj repit nyilat az ég felé!...

1928. április 1.

MINT A MEZŐNEK VIRÁGAI

A falu házában nagy a tanácskozás.
Szép nyári délelőtt,
S belép
Egy fiatal pusztai ember.
S a jegyző úr,
Míg megtömi a nagy pipát szakértelemmel,
Az írásokból föltekint
És csöndet int:

- Hát József csak azért hívtam fel magát -
S füstfelleget ereszt -
Megjött a rendelet:
Király öfelsége elválasztotta, hát
Szabad ember lett. Nos mit szól ehez?

- Mit szólnék jegyző ur: alássan köszönöm.
S tarsolyában pénzt kutat:
Mi vón a törvény ára?
- Elébb is megtehették vón az urak.

- Nem úgy megy az fiam, hol ide a király?
Lám a maga boszorkája csak itt lakik a puszta hatban
És még sincs itt, pedig őt is hívtam.

- Hisz itt van ő.

- Akkor gyűjjön - kiált a jegyző,
És a pásztor kiint:
- Erzsus lelkem, gyere csak egy kicsinyt!

S belibben egy szép kis menyecske,
Virágos, rojtos, sokszinü
Selyemkendő virit nyakába,
Fényesség gyul ki a setét szobába.
- Adj Isten - bécsicsereg mint parti fecske.

- No lelkecském - szól rá a jegyző -
Örül-e, hogy szabad?

Hogyne örülne kis madár, minden ujjára tiz akad.
Ő elnézi őket, milyen szép pár,
Amint a két mezei áll és vár.

- De mondja csak barátom -
Melegen így kezd velük kötődni -
Hiszen úgy látom, már nem is haragszanak.
Hát hogy esett ez a szörnyü harag,
Min tudtak úgy összeütődni,
Hogy a házat se sajnálta rákótni,
Hogy elhessentsen ilyen madarat?

S a férfi megbillen,
Fényes csizmáját csikordítja.
Egyet pödör, s hetyke bajusza
Alól kis szó fakad:

- Tekintetes uram,
Egy kis trucc az egész...
Mindig a házam hányta,
Hogy így meg úgy.

De kész
Felcsattanni a kis menyecske:
- Egen?!
Furton-furt borosan
Jött meg nekem ez minden este,
Hun voltál, mit csinálsz, nincs Istened?
És csak ennyit vetett:
Nem a tiéd iszom. Semmi dógod velem.
Mert neki háza vót.
Nekem bizony csak a rajtamvalók.

- Így vót fiam?

- Így tekintetes ur.
Csak egy kicsit mégis cifrábban,
Mer fel van ám vágva a nyelve.
Nem bírni evvel ütve-verve,
Hát egyszer oszt kikiabáltam:
Ha elszakad belé a lábam
Elvások: menjen rá az egész házam!

S a szeme megvillant,
Ökle egyet zuhant.

S a menyecske szólt:

- Ilyen e téns uram.

- Jó, jó - nézett rájuk a jegyző -
De hát egymást most nem sajnálják?
Ahogy látom, már meg is békéltek.

Mosolyog a menyecske szája:

- Hát hogyne békélnénk - szoknyáját riszálja -,
Kanál csördülés nélkül nincs éték,
Megesik az ilyen a házasságba.

- Püff neki! - kiált a jegyző -
De már nem házasok.
Nem férj és feleség,
Hát hogy vannak külön?

- Nem vagyunk mi külön.

- Akkor miért váltak el?

S a menyecske ártatlan nézi őt:

- Tekintetes uram,
Nem váltunk ám mi el csak a király előtt,
Nem az Isten előtt.

S a pásztor megtoldja:

- Hogy váltunk vóna el:
Gyerek van ám uram
Kettő a bokorba.

A jegyző harákol,
A pipa szipákol.

- Nem sajnálja házát?
A fejüket rázzák.

- Mér sajnálnám uram?!
Hásze itt az asszony,
Úrá kötöttem.
Ezt a selyemkendőt az árából vettem.

S a bogárszemük büszkén összevillant
S a komor világra mosolyogva pillant.

- Pásztorok - sercint utánuk a biró,
S a jegyző elméláz a papírról:
- Pásztorok,
Tudják is ők a világ mitől forog.

De ők
Kint járnak már a nap előtt,
Ős szerelemnek kettős ágai,
Mint a mezőnek a virágai.

(Kéziratban maradt.)

1931.

.oOo.